

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce

Autor práce: Markéta Tučková

Název práce: Polarizace české společnosti v pohledu na prezidenta v letech 1990-2017

Autor posudku: Jiří Vinopal

Návrh klasifikace práce: velmi dobře

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Práce jasně formulovaný záměr i výzkumnou otázku, závěry jim odpovídají.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Práce má adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu i postup řešení.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Text tvoří konzistentní celek, nicméně jednotlivé části práce nejsou úplně dokonale propojené. Teoretická část je spíše souhrnem, přehledem koncepcí a studií v oblasti politické polarizace, dílčí oblast polarizace prezidentské, které se věnuje empirická část, se v ní v podstatě objevuje jako jedna z mnoha. Meritorní význam ostatních koncepcí polarizace pro empirickou část tak není úplně jasný (nejsou využity při interpretaci ani komentovány v závěrech práce), samotné polarizaci související s prezidentem přitom není v teoretické části věnováno nijak větší, viditelně významnější, místo než ostatním.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Argumentace a text práce jsou vystavěny logicky, jasně a srozumitelně, práce má přehlednou strukturu. Zakotvení do aktuálního diskursu o zvyšujícím se polarizačním vlivu prezidenta po nástupu Miloše Zemana je velmi dobré a samo o sobě do značné míry plní funkci teoretického zvýznamnění právě tématu polarizace související s prezidentem.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vzhled autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Teoretická stránka projektu je zpracována v dostatečné šíři i hloubce. Možná by se hodilo doplnit krátkou část o politických systémech (parlamentní/prezidentský, přímá/nepřímá volba atp.), která by do ní (v situaci poměrně malé výzkumné pozornosti tomuto tématu) přirozeně intenzivněji vnesla téma polarizace související právě s osobou prezidenta.

Osobně bych uvítal detailnější konceptuální rozlišení polarizace, kterou prezident sám způsobuje svými činy, a polarizace, která přirozeně vyvěrá z charakteristik elektorátu. Ačkoli jsou to částečně provázané jevy (a při použití daného typu dat také těžko separovatelné), domnívám se, že by je pak bylo možné explicitněji lépe rozlišovat i v analytické části (namátkou: Václav Klaus, který z hlediska charakteristik elektorátu polarizuje nejméně, nicméně jehož konkrétní činy v závěru funkčního období způsobily zásadní nárůst polarizace druhého typu). Ale chápu, že ve stávajícím formátu práce nemohou být obě roviny polarizace sledovány ve srovnatelné míře, neboť polarizace vyvolaná konkrétními činy by vyžadovala odlišnou práci s daty (jednotlivé časové okamžiky) a dost možná by ani nebyla dobře možná kvůli nevhodnosti dat vzhledem ke krátkodobému působení činů.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Použité metody a postupy jsou adekvátní stanoveným cílům, využití dlouhých časových řad ukazatelů důvěry je vynikající počín. Je přitom třeba ocenit obrovský kus technické a analytické práce s daty, kterou autorka při přípravě datových souborů vynaložila. Konstrukce souhrnných indikátorů je vhodným krokem a jejich prezentace je správná. Jasnější by asi mohla být použitá metrika, tak aby číselné hodnoty rostly s nárůstem důvěry a naopak (to by znamenalo převrácení škál ideálně již na počátku přípravy dat, přičemž rozumím, že v pozdějších fázích je to dost komplikovaný krok). Koneckonců souhrnné ukazatele mohly být matematicky upraveny do podoby bezrozměrných indexů (např. -1 až 0 pro nedůvěru a 0 až +1 pro důvěru), což by usnadnilo jejich intuitivní chápání a porovnávání (ale opět chápu, že tím by se z nich vytratila jejich věcná rovina).

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Autorka dochází k velmi zajímavým poznatkům a velmi dobře je interpretuje ve světle očekávání vzniklých na základě předpokladů veřejného diskurzu. Interpretace tak jsou v souladu s výsledky a ty opět s plánovanými záměry práce. Výzkumné otázky byly zodpovězeny a cíle práce naplněny. Ocenil bych větší propojení zjištěných výsledků a činěných závěrů s teoretickými koncepcemi prezentovanými v úvodní části práce, případně s výsledky tematicky relevantních studií, které autorka také v úvodní části zmiňuje.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Práce splňuje kritéria odborného textu, neobjevují se v něm žádné významnější problémy.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Pro dosažení stanovených cílů autorka využívá vhodné literární i datové zdroje.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Jazyková, stylistická ani grafická stránka práce nevykazuje žádné problémy či pochybení.

Celkové hodnocení práce

Předložená práce je velmi obsáhlá z hlediska práce s datovými zdroji, které stojí v pozadí všech provedených analýz. Je to práce reagující na aktuální otázku kolující ve veřejném a mediálním diskursu a přináší řadu zajímavých zjištění, která jej mohou obohatit, některá tvrzení potvrdit a jiná opravit. Celé téma je vsazeno do kontextu politické polarizace, což je stále častěji zkoumané téma v oblasti politické sociologie či politologie a práce tak může přinést zajímavé poznatky i do tohoto odborného prostředí. Rozhodně proto doporučuji její upravení do podoby článku a nabídnutí k otištění v relevantním odborném časopisu.

V tomto posudku se přikláním k formálnímu návrhu hodnocení „velmi dobře“, neboť v práci přeci jen spatřuji některé nedokonalosti (konceptualizace polarizace, slabá prioritizace prezidentské polarizace v rámci teoretické části práce, slabší vztažení závěrů k teoretickým koncepcím), nicméně fakticky se mé hodnocení před obhajobou pohybuje mezi stupni „velmi dobře“ a „výborně“.

Otázky a náměty k obhajobě

V rámci diskuse u obhajoby bych rád slyšel vyjádření ke kriticky laděným bodům tohoto posudku a dále pak k jedné další věci: již v průběhu psaní práce jsme diskutovali o terminologii „polarizace společnosti“ a „polarizace elektorátu“. V práci se z pochopitelných důvodů (zejm. operacionalizace pro empirické zkoumání), oba pojmy nerozlišují, což autorka korektně uvádí. Přesto..., lze je z hlediska polarizace, resp. polarizujícího vlivu prezidenta (ale v principu ne jen prezidenta) odlišovat? Neskrývají se za pojmem „polarizace elektorátu“ tak trochu vlastně jen ti, kteří nakonec volí a pokud je „elektorát“ v tomto smyslu polarizovanější do extrémnějších pozic, pak také hrozí extrémnější výsledek voleb? Tudiž, při použití pojmu „polarizace elektorátu“ se přinejmenším implicitně vztahujeme k tématu voleb? Zatímco za pojmem „polarizace společnosti“ je vnímána celková sociální rovina, de facto protipól společenské koheze, soudržnosti atp...?

Datum: 9. 8. 2017

Podpis: